

УДК 81'246:17.022.

DOI: <https://doi.org/10.33216/2220-6310-2019-91-4-88-99>

МУЛЬТИЛІНГВІЗМ ЯК УВЕДЕННЯ В СВІТ ХУДОЖНІХ ЦІННОСТЕЙ

Н. Є. Миропольська

ORCID 0000-0002-7469-5111

У статті запропоновано новий ракурс дослідження проблем освоєння мультилінгвізму учнівською молоддю. У розвідці наголошується, що ця проблема на порядку денному багатьох країн світу, оскільки пов'язана з об'єднанням народів різних культур. Тому навчальні предмети гуманітарного циклу в школі і вищих навчальних закладах мають передбачати органічне поєднання рідного та інонаціонального, їх вільного сполучення.

Це глибинна стратегія людського буття, що визначає внутрішню основу особистості, спрямовану як на вироблення власного погляду на світ і слідування власному покликанню, так і здатність до поваги і співпереживання іншому.

У статті відзначається, що новий підручник «Мистецтво» (10-11 класи), одним з авторів якого виступає дописувач статті, представляє як спільні, так і відмінні риси мистецького доробку України і світу, а завдання спрямовані на виховання у школярів прихильності вершинним загальнолюдським надбанням, не втрачаючи естетичну і етичну прихильність до свого рідного. Паралельно введено вправи, пов'язані з використанням іноземних мов. Це стимулює необхідність занурення в контекст світових культуротворчих процесів і дозволяє виявити нові аспекти донесення до учнів естетико-художніх паралелей між культурно-історичними нормативами цінностей і мов.

У статті також розглядається методика створення ситуацій мовно-мистецьких перетинів на уроках мистецтва (10-11 класи), серед яких описано такі методи, як діалог культур, біографічний, горизонтально-вертикальна подача матеріалу, що спрямовані на виховання мотивації до освоєння мов як потреби в знаходженні гармонії і вищих смислів буття.

Ключові слова: методика, мистецтво, мультилінгвізм, художні цінності, учнівська молодь.

Постановка проблеми. Проблема мультилінгвізму є актуальною у світі протягом історії людства, починаючи від притчі про Вавилонське стовпотворіння у Законі Божому, головний урок якої полягає у доцільності

культурного плюралізму як нового шляху людства, і завершуючи проведеною у 2019 році Першою Міжнародною Конференцією – «Мова, Ідентичність і Освіта в мультикультурних контекстах», що відкрила своє перше засідання у Великій Британії, м. Йорк; потім – це була Німеччина, і до кінця 2019 року – засідання у Бельгії і Греції. На порядку денному конференції – мультилінгвізм і мультикультуралізм як засіб об'єднання народів різних культур, а англійську мову проголошено мостом як промоутером публічного і наукового дискурсу. «English opens doors» – «Англійська мова відчиняє двері» («Language, Identity and Education in Multicultural Contexts», 2019) – гасло, що свідчить про превалювання цієї мови в промисловості, політиці та її поширення на решту сфер суспільного життя – пресу, рекламу, кіно, музику, кіно тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми мультилінгвістичних і мультикультурних контактів присвячено праці Т. Ілляшенко, М. Кондакової, В. Клімова, Е. Хоген та ін. Вагомий внесок у вирішення цієї проблеми вніс У. Вайнрайх (Вайнрайх, 1972, с. 25–60), який досліджував двомовність у Швейцарії.

Цікавим є посібник Н. Мечковської «Соціальна лінгвістика», яка вважає, що контактування мов відбувається на трьох рівнях: соціальному, психологічному і безпосередньо лінгвістичному (Мечковская, 2000).

Практичний доробок в галузі прилучення учнівської молоді до мультилінгвізму знаходимо в докторських дисертаціях А. Солодкої (2016), С. Федоренко (2017), кандидатських дисертаціях Л. Волошиної (2004), С. Замашної (2005), Т. Мороз (2007), І. Гусленко (2014), виконаних під нашим науковим керівництвом.

Виділення раніше не вирішених частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Піднесенню сприйнятливості учнівської молоді до мов (їх розумінню, вільному користуванню, читанню тощо) сприятимуть уроки мистецтва, пов'язані з художніми цінностями. Останні представляють значущі твори мистецтва, що виховують і розвивають духовні потреби, інтереси людини, «наповнюють сенсом існування людину і суспільство, ... духовно відтворюють саму людину». (Енциклопедія освіти, 2008, с. 992). Вони виступають нарівні з мовою великим чинником взаєморозуміння, ознакою якого є натхнення в усвідомленні та осмисленні трагічного і комічного, прекрасного і потворного, інших категорій естетики, що самооновлюють традиції і норми міжособистісного спілкування, формують поняття про загальнолюдські цінності та на їх основі оцінюють не тільки мистецькі твори, а й явища життя.

Успіх освітньо-виховного процесу, зорієнтованого на суб'єктність навчального спілкування, залежить від здатності педагогів застосовувати стратегії ефективного і продуктивного його розгортання в галузі мовно-мистецької освіти. Пошуки органічного поєднання рідного та інонаціонального, або, як писав визначний вітчизняний мислитель В. Зеньковський, «вільного сполучення двох різних начал в їх єдності, без придушення одного іншим» (В. Зеньковський, 1997, с.343) – місія предметів гуманітарного циклу, мистецьких зокрема.

Мета статті – презентація фрагментів методики використання елементів мультилінгвізму на заняттях з мистецтва.

Виклад означеного матеріалу дослідження з новим обґрунтуванням отриманих результатів. Мультилінгвізм і мистецтво – це духовне (здатне до творення культури та самотворення) та матеріальне (зміст і засоби освіти) оточення учнівської молоді, стиль спілкування, в якому передбачається включення кожного в процес пізнання з метою плідного існування, самоактуалізації і творчого зростання. Це глибинна стратегія людського буття, що визначає внутрішню основу особистості, спрямовану як на вироблення *власного* погляду на світ і слідування *власному* покликанню, так і здатність до поваги і співпереживання *іншому*.

Величезна роль в цьому процесі належить мистецтву, яке, вступаючи в об'єктно-суб'єктні стосунки з учнями і звертаючись до особистісної сфери переживань, трансформує в побут школярів засобами мови норми і цінності не лише творів мистецтва, а й вищих людських цінностей.

У цьому контексті є дуже значущими перспективи уроків мистецтва в 10-11 класах. Розраховуємо, що базовий навчальний предмет «Мистецтво» допоможе старшокласникам пізнати духовний континуум народів, зрозуміти цінність несхожого та ідентифікувати своє родове начало. На основі накопичення рефлексії з приводу аналізу та осмислення співвідношення мистецького доробку України з іншими країнами, ми передбачаємо співвіднесення і співставлення локальних цінностей з культурним надбанням інших цивілізацій, не протиставляючи, а демонструючи їх взаємодоповнення. Адже кожна культура при всій своїй специфіці є складовою частиною єдиної цілісності – людства.

Підкреслюючи самотутні якості творів українського мистецтва, враховуємо підтримання всього позитивного у вітчизняному мистецтві – того, що витримало перевірку часом і співвідноситься з менталітетом народу, його звичками і традиціями, конкретними національними, культурними, мовними, конфесіональними та іншими цінностями. І, разом з тим, ми свідомі того, що Україна існує в рамках світової цивілізації і не може не сприймати її кращі досягнення, цінності, норми. Тому учні мають

зрозуміти, що мистецтво реалізує себе через спілкування **свого і чужого, іншого**, від душі до душі. Зупинення обміну цінностями культури, її смислами прирікають на німоту, яка, в свою чергу, паралізує душу культури і ставить під загрозу ідею братерства людей як природного начала. При цьому підкреслюємо, що твори мистецтва не трансформуються в єдине ціле, вони зберігають свою відособленість, право залишатися собою.

Живучи в світі, де культури контактують виключно щільно, ми передбачаємо, що ці зустрічі викликатимуть, перш за все, симпатії до іншого, допоможуть побачити як відмінне, так і подібну суть явищ, яка іноді лише інтуїтивно вгадується, передчувається.

Іноземна мова в цьому процесі може виступити як величезне досягнення цивілізації, де найяскравіше виявляються національні особливості художніх цінностей. Для того, щоб мова постала як феномен культури, пропонуємо коректно вводити її у хід занять, завдяки чому учні зрозуміють не тільки фабулу, а й смисл твору. Як приклад, наводимо декілька фрагментів уроку з мистецтва, де використання іноземної мови має сприяти збільшенню резервів розвитку національної культури.

Перший розділ підручника «Мистецтво. 10-11 класи» (Мистецтво, 2018) охоплює серед інших підрозділ «Американський культурний регіон».

Пропонуємо знайомство з американською художницею Джорджією О'Кіфф (1887-1986) через використання *методу діалогу*. Підкреслюємо, що діалог культур є споконвічним, тільки в діалозі індивід виходить в горизонт особистості, а цивілізація – в горизонт культури; тільки в діалозі кожна історична епоха є живою культурою, а не «зіркою, що згасла», і саме в культурі людина створює свій образ (образ життя, образ діяльності тощо) (Біблер, 1997, с.222-232).

Переглядаючи відеоряд картин «Jimson Weed», «Real Canna», «Oriental Puppies», «Calla Lily on Grey», учні висловлюють думки щодо назв цих робіт рідною мовою і виявляється, що їм це вдалося без спеціального перекладу. Адже в назвах квітів англійською мовою є слова, для перекладу яких не потрібно використовувати словник. Наступним завданням є переклад назв цих картин англійською і українською мовами та висловлення свого ставлення до цих творів мистецтва.

Джорджія О'Кіфф відноситься до художників-модерністів, творчість яких була спрямована проти канонічних форм мистецтва. Вона використовувала нові, часом бунтарські, не усталені традиціями художні прийоми. Стиль художниці – індивідуальний, а манера живопису надзвичайно вишукана і відточена. Майстриня, виявляючи пристрасть до світу квітів, демонструє найменші їх елементи, фокусує увагу на

«ботанічних» (рослинних) деталях зображуваних об'єктів, знаходить ідеальний колір для їх зображення. Музей Джорджії О'Кіфф, що знаходиться у Нью-Йорку, нараховує багато її творів у різних видах і техніках образотворчого мистецтва – малюнки, пастелі, живопис, скульптура.

Учні отримують завдання:

1. Не оголошуючи імен американської та української художниць, порівняти живописні твори Джорджії О'Кіфф з полотнами Катерини Білокур

1. а / «Garden Flowers» Джорджії О'Кіфф
б / «Квіти за тином» Катерини Білокур
2. а / «White Rose» Джорджії О'Кіфф
б / «Мальви і рози» Катерини Білокур
3. а / «Black Iris» Джорджії О'Кіфф
б / «Іриси» Катерини Білокур

Які з представлених картин належать Джорджії О'Кіфф? Поясніть свій вибір.

2. Підготувати уявну «зустріч-діалог» двох майстринь з відеопрезентацією, який міг би відбутись між ними, під назвою «**Квітка-душа**» (сама таку емоційну назву дала Катерина Білокур одній із своїх картин).

Під час діалогу учні висловлюють власні думки, рефлексують щодо своїх емоційних станів.

Діалог може відбуватись рідною, англійською мовами або бути двомовним. Упевненість у своїх знаннях і уміннях учням додасть використання професійного словника, який вони можуть застосовувати під час спілкування (табл. 1).

Таблиця 1

Професійний діалогічний словник

№ з/п	Українська мова	Англійська мова
1.	відокремленість, самота	solitude
2.	відтінок	undertone
3.	декоративний стиль	decorative (ornamental) style
4.	досконале втілення	perfect incarnation
5.	живий, енергійний	spirited

Продовження табл. 1

№ з/п	Українська мова	Англійська мова
6.	живий тин	hedge
7.	живо	brio
8.	живописна манера	brushwork
9.	індивідуальність	individuality
10.	заслуга	merit
11.	кульмінація	culmination
12.	малярство	painting
13.	мовчазно, стримано	reticently
14.	натхнення	inspiring
15.	почуття кольору	colouring
16.	прозорий	transparent
17.	розкіш	luxury
18.	споглядання	contemplation
19.	темперамент	temperament
20.	тиша, спокій	stillness
21.	характерна риса, особливість	trait

Слова діалогу «увійдуть» у слухача, якщо учні не забуватимуть звертати увагу на стилістичну й фонетичну ясність мови, інтонацію, тобто на відповідність цілого і його твірних, аби не «применшувати» мову.

Наприкінці увага повертається до того факту, що діалог культур базується на ідеї різноманітного братерства людей, на шляху якого найважливішим є не тільки пам'ять про своє, його знання і продовження поглиблення цих знань, а й створення нових духовних цінностей, розуміння «іншого», вміння жити поруч і разом.

Прикладом використання і розуміння ролі мультилінгвізму може служити і другий розділ підручника, напр. тема «Греція – колыска європейської культури. Народження світового театру», з використанням *біографічного методу*.

Увага учнів має бути звернена на той факт, що на відміну від музики, живопису, танцю, літературний твір чи не єдиний з видів мистецтва, що

замкнений мовними межами. Українською мовою герої грецьких трагедій почали розмовляти завдяки видатним українським перекладачам Василю Сімовичу, Андрію Содомору, Борису Тену, Тарасу Франку та ін.

Школярі мають зрозуміти сутність праці перекладача художнього твору: виконання перекладу – не технічна справа, не «фото» тексту, який потребує буквального перекладу кожного слова, а використання перекладачем своїх вмінь і таланту для донесення читачам (глядачам, слухачам) максимальної близькості до смислів оригіналу. Якщо така мета досягнута, то відбувається не тільки популяризація тексту, а й розбудова мови, в сферу якої завдяки перекладу вноситься цей текст, мобілізуючи почуття мовного патріотизму читача.

Учнів необхідно познайомити з постатями видатних українських перекладачів – поліглотів М. Хомичевського (1897-1983), якого знають під псевдонімом Борис Тен і М. Лукаша.

Відомий поліглот, перекладач з 11 мов класиків світової літератури і філософії Б. Тен дав нашим сучасникам можливість поринути у світ давньогрецької драми та трагедії (учні 8 класів вивчають давньогрецькі трагедії «Прометей прикутий» Есхіла і «Антигона» Софокла).

Активне занурення учнів в атмосферу Еллади відбувається завдяки їх залученню до **інсценізацій** уривків або монологів з цих творів. Важливим фактором розуміння і душевного прийняття цих творів є власний вибір учнів щодо форми участі в інсценізації і частини творів для оприлюднення.

А Лукашевий переклад «Фауста» Гьоте, який вони вивчають на уроках зарубіжної літератури, доносить до нас теми, актуальні не тільки для минулих часів, а й такі, що не втратили свого живого звучання сьогодні, збагачуючи як українську культуру загалом, так і слугуючи підставою для піднесення рідної мови.

Ефективною формою є проведення **окремих уроків або вечорів** на тему «Великі українські поліглоти Борис Тен і Микола Лукаш (мистецтво перекладу)».

Особливий інтерес до заявленої теми статті становить третій розділ підручника «Україна: повертаємось додому», який дозволяє показати Україну в європейському контексті і перетворити горизонтальний вимір процесу навчання, у вертикальний, розсунувши етнопросторову межу певних епох.

Метод *горизонтально-вертикальної подачі матеріалу* допомагає учням зрозуміти роль міжкультурних зв'язків, відійти від лінійного мислення і побудувати панорамне бачення світу.

Розкриємо основні моменти теми «У серці України», присвячену Полтавщині, через звернення до творчості М.В.Гоголя. Пропонуємо уривок

зі сценарію двомовного літературно-театрального вечора «**Дорога як спосіб життя**» (М.В.Гоголь на шкільній сцені). Не забуваємо, що двомовність (багатомовність) – це типова ознака сучасної людини в світі, в Україні ж співвідношення між українською і російською мовами часто виявляється однаковим для носіїв.

Вечір ведуть два ведучих – один (одна) – українською мовою, другий (друга) цитує письменника в оригіналі – російською мовою.

Перший ведучий (ведуча):

Пристрасть М.В.Гоголя до мандрівок в незвідане простежується в його творчості. Майже всі гоголівські персонажі відомих творів мандрують, та ще й у який спосіб! Сім'я Солопія Черевика з «Сорочинського ярмарку» – на волах, герой «Ночі перед Різдвом» коваль Вакула – на чорті, Пидорка з «Вечора напередодні Івана Купала» – пішки до Києва, в Лавру, Хлестаков на трійці, Кочкарьов з «Одруження» шмагає у вікно ... (*слова ведучого можна ілюструвати пантомімою*).

Дорога як колесо життя чітко прослідковується в його драматургії. Висвітлюючи в п'єсах панораму життя (як столичного, так і провінційного), Гоголь дуже часто використовує *шлях як образ течії, бігу від оточуючих, від себе, у пошуках сенсу і цінності життя*. Письменник не дає відповіді на ці питання, він розмірковує і пропонує замислитися глядачеві. Це і не дивно. З дитинства дорога була його співбесідником. Під час самотніх прогулянок він проходив парк, ставок, ліс, церкву, прислуховуючись до шелесту листя, колокольного дзвону, а потім довіряв свої почуття аркушу, описуючи їх словесно і роблячи замальовки *дороги свого внутрішнього життя*.

Подивіться уривки з його п'єс і ви переконаєтесь в цьому.

Ведучий оголошує уривки з яких п'єс виконуються і склад акторів. Пропонуємо поставити :

Ревізор

Дія четверта, явища XV-XVI.

Одруження

Дія друга, явища XIX-XXI.

Начерки драми з української історії

(виконується монолог) :

Как нужно создать эту драму

Облечь ее в месячную ночь и ее серебряное сияние и в роскошное дыхание юга ...

Облить ее сверкающим потоком солнечных ярких лучей, и да исполнится она вся нестерпимого блеска! ...

Дышащий радостным холодом ветер урывками обнимал меня и обхватывал своими объятиями и убегал, и вновь возвращался обнимать меня... И вдруг соловей... О небеса, как загорелось все, как вспыхнуло !... Отдайте, возвратите мне юность мою, молодую крепость сил моих, меня – того, который был. О, невозвратно все, что ни есть в свете!

Як епілог вечора звучить старовинний російський романс на музику і слова Е.Юр'єва «В лунном сияньи снег серебрится...».

(Використана література: Н.В.Гоголь. Собрание сочинений. – М.: Художественная литература, 1977. – Т.4. – 446 с.; Н.В.Гоголь. Собрание сочинений. – М.: Художественная литература, 1977. – Т.6. – 559 с; Кузьменко Н.М. Вища освіта та педагогічна думка на Чернігівщині (XVIII-XX с.) . – К.: КНУ імені Тараса Шевченка, 2012. – 342).

Висновки та перспективи подальших досліджень. Аналіз практики свідчить, що саме цього куту зору, тобто антропологічних проблем на уроках мови і мистецтва, сьогодні уникають, зводячи навчання гуманітарним дисциплінам до одномірного опанування фабул творів, заучування певних імен, понять і термінів. Хоча і тут відкриваються нові обрії, наприклад, робота з міжнародними термінами в галузі мистецтва як знайомство з культурою та країною, що їх породила, як допомога співбесідникам або читачам точно схоплювати змісл висловленого. Це ще один з кроків назустріч мистецтву.

Актуальним продовженням теми цього дослідження передбачаємо поширення запропонованих форм занять мистецтва на вищі навчальні заклади; подальший пошук нових методів, форм і прийомів виховання поваги і заохочення до мультилінгвізму (робота з безеквівалентними лексичними одиницями, оволодіння іномовною культурою, національно-культурним компонентом мов тощо).

Література

1. Библер В. С. На гранях логики культуры. Москва : Русское феноменологическое общество, 1997. 440 с.
2. Вайнрайх У. Одноязычие и многоязычие. *Новое в лингвистике*. Москва : 1972. Вып. 6. С. 25-60.
3. Волошина Л. В. Аудіовізуальні мистецтва в системі професійної мовної підготовки майбутнього фахівця у сфері міжнародних відносин : дис... канд. пед. наук: 13.00.04. Київ : ІПіППО АПН України. 2004. 370 с.
4. Гусленко І. Ю. Методика естетичного виховання студентів гуманітарних спеціальностей засобами діалогу культур : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07. Східноукраїнський нац. ун-т ім. Володимира Даля. 2014. 261 с.
5. Енциклопедія освіти. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 1036 с.

6. Замашна С. М. Виховання естетичного ставлення старшокласників до творів мистецтва Української діаспори. Київ : ПІВ АПН України. 2005. 211 с.
7. Зеньковский В. В. Русские мыслители и Европа. Москва : Наука. 1997. 390 с.
8. Комаровська О. А., Миропольська Н. Є., Ничкало С. А., Руденко І. В. Мистецтво (10-11 класи). Харків : Ранок. 2018. 192 с.
9. Мечковская Н. Б. Социальная лингвистика. Москва : Аспект – Пресс, 2000. 206 с.
10. Мороз Т. О. Загальнокультурна компонента як засіб естетичного виховання майбутніх учителів іноземної мови : автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.07. Луганськ : Східноукр. нац. ун-т ім. Володимира Даля. 2007. 269 с.
11. Солодка А. К. Теоретико-методичні засади кроскультурної взаємодії учасників педагогічного процесу вищих навчальних закладів : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.07. Східноукр. нац. ун-т ім. Володимира Даля, Київ. 2016. 400 с.
12. Федоренко С. В. Теорія і методика формування гуманітарної культури студентів вищих навчальних закладів США : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.07. Київ: ПІВ НАПН України. 2017. 40с.
13. Language, Identity & Education in Multilingual Context (Мова, Ідентичність і Освіта в Мультилінгвальних контекстах). 2019. York': John Bengamins publishing company. 68 p.

References

1. Bibler, V. S. (1997). *Na granyah logiki kulturu [On the brink of the logic of culture]*. Moscow: Russkoe fenomenologicheskoe obchestvo (rus).
2. Vajnrakh, U. Odnoyazychie i mnogoyazychie [Monolingualism and multilingualism]. *Novoe v lingvistike*, # 6, 25-60. Moscow (rus).
3. Volochina, L. V. (2004). *Audiovizualni mistetstva v sistemi profesiynoi movnoi pidgotovki maybutnjogo fahivtsia u sferi mizhnarodnih vidnosin [Audiovisual arts in the system of professional language training of a future specialist in the field of international relations]*. (Candidate's Thesis in Education). Kyiv: IPiPPO APN Ukraini (ukr).
4. Guslenko, I. U. (2014). *Metodika estetychnogho vykhovannia studentiv humunitarnykh spectsiálnostey zasobamy dialohy kul'tyr [Methods of aesthetic education of students of humanities by means of dialogue of cultures.]*. (Candidate's Thesis in Education). Volodymyr Dahl East Ukrainian National University (ukr).
5. *Encyklopedija osvity [Encyclopaedia of education]* (2008). Kyiv: Yurinkom Inter (ukr).
6. Zashna, S. M. (2005). *Vykhovannia estetychnoho stavlennia starchoklasnykiv do tvoriv mystetstva Ukrainiskoi diaspory [Education of the aesthetic attitude of high school students to the works of art of the Ukrainian Diaspora]*. Kyiv: IPV APN Ukraini (ukr).
7. Zen'kovskiy, V. V. (1997). *Russkie mysliteli i Evropa [Russian thinkers and Europe]*. Moskva: Nauka (rus).
8. Komarovska, O. A., Myropolska, N. E., Nychkalo, S. A., & Rudenko, I. V. (2019). *Mystetstvo (10-11 klasi) [The Art (10th and 11th classes)]*. Kharkiv: Ranok.

9. Mechkovskaya, N. B. (2000). *Social'naja lingvistika [Social linguistics]*. Moscow: Aspekt – Press (ukr).
10. Moroz, T. O. (2007). *Zahalnokulturnyi component yak zasib estetychnoho vykhovannia maybutnikh uchiteliv inozemnoi movi [Generally cultural component as a means of aesthetic education of future foreign language teachers]*. (Abstarct of Candidate's Thesis in Education). Lugansk: Volodymyr Dahl East Ukrainian National University (ukr).
11. Solodka, A. K. (2016). *Teoretyko-metodychni zasady kroskulturnoi vzaiemodii uchasnykiv pedahohichnoho protsesy vyshchikh navchalnyh zakladiv [Theoretical and methodological foundations of cross-cultural interaction of participants of pedagogical process of higher educational establishments]*. (Abstarct of Doctor's Thesis in Education). Volodymyr Dahl East Ukrainian National University, Kyiv (ukr).
12. Fedorenko, S. V. (2017). *Teoriia i metodyka formuvannia hymanitarnoi kulturi studentiv vyshchikh navchalnykh zakladiv SCHA [Theory and methodology of forming the humanitarian culture of students at US universities]*. (Abstarct of Doctor's Thesis in Education). Kyiv: IPV NAES of Ukraine (ukr).
13. *Language, Identity & Education in Multilingual Context* (2019). York?: John Bengamins publishing company (eng).

МУЛЬТИЛИНГВИЗМ КАК ВВЕДЕНИЕ В МИР ХУДОЖЕСТВЕННЫХ ЦЕННОСТЕЙ

Н. Е. Миропольская

В статье предложен новый ракурс исследования проблем освоения мультилингвизма учащейся молодежью. В статье отмечается, что эта проблема – на повестке дня многих стран мира, поскольку связана с объединением народов разных культур. Поэтому учебные предметы гуманитарного цикла в школе и в высших учебных заведениях должны предусматривать органическое сочетание родного и инонационального, их свободной взаимосвязи.

Это глубинная стратегия человеческого бытия, определяет внутреннюю основу личности, направленную как на выработку собственного взгляда на мир и следование собственному призванию, так и способность к уважению и сопереживанию другому.

В статье отмечается, что новый учебник "Искусство" (10-11 классы), одним из авторов которого выступает автор статьи, представляет как общие, так и отличительные черты художественного наследия Украины и мира, а задачи направлены на воспитание у школьников привязанности к вершинным образцам общечеловеческого достояния, не теряя эстетическую и этическую привязанность к своему родному. Параллельно введены творческие упражнения, предусматривающие использование иностранных языков. Использование иностранных языков стимулирует необходимость погружения в контекст мировых культуротворческих процессов и позволяет выявить новые аспекты

донесения до учащихся эстетико-художественных параллелей между культурно-историческими нормативами ценностей и языков.

В статье также рассматривается методика создания ситуаций культурно-художественных связей на уроках искусства (10-11 классы), среди которых описаны такие методы, как диалог культур, биографический, горизонтально-вертикальная подача материала, направленные на воспитание мотивации к освоению языка как потребности в нахождении гармонии и высших смыслов бытия.

Ключевые слова: методика, искусство, мультилингвизм, художественные ценности, учащаяся молодежь.

MULTILINGUISM AS AN INTRODUCTION TO THE WORLD OF ARTISTIC VALUES

N. E. Myropolska

The article offers a new perspective on the study of the problems of learning multilingualism among students' youth. Therefore, the subjects of the humanitarian cycle at school and higher education institutions should provide an organic combination of native and non-native, their free combination.

It is a profound strategy of human being that defines the inner foundation of the individual, aimed at both developing of one's own worldview and following one's vocation, as well as the ability to respect and empathize with the another.

The article notes that the new textbook "Art" (grades 10-11), co-authored by the contributor to the article, presents both common and distinctive features of the artwork of Ukraine and the world, and the tasks are aimed at nurturing the students' commitment to the supreme human heritage without losing aesthetic and ethical attachment of own native. Parallel exercises, connected with foreign languages have been introduced. The use of foreign languages stimulates the need for immersion in the context of world cultural processes and reveals new aspects of aesthetics and artistic parallels between cultural and historical norms of values and languages.

The article also discusses the methods of creating situations of linguistic and artistic crossings in art classes (grades 10-11), which include techniques such as , dialogue of cultures, biographic, horizontal-virtual presentation of material aimed at cultivating motivation to master the language - as the need to find harmony and the higher meanings of being.

Keywords: Methods, art, multilingualism, artistic values, students' youth.

Миропольська Наталія Євгенівна – доктор педагогічних наук, професор, Інститут проблем виховання НАПН України (м. Київ, Україна). E-mail: Natalia.myropolska@gmail.com.

Myropolska Natalia Yevgenivna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Institute of Problems of Education of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine). E-mail: Natalia.myropolska@gmail.com.